

Sorochan M. P. The readiness of future educators for inclusive education as a result of professional training

The possibility of introducing inclusive education, ensuring the adaptability of the educational environment and the quality of the educational process, are directly determined by the training (formation of readiness) of future teachers of preschool education to work in new conditions.

The article analyzes the research of Ukrainian and foreign scientists whose focus is on the personality of teachers who are prepared to implement the ideas of inclusive education, physical, emotional, intellectual development of children with special educational needs and able to work in an inclusive educational environment.

The interpretation of the concept of readiness of future educators for inclusive education as a dynamic, integrative psychological pedagogical training, which is manifested in their ability to individual and differentiated development, mobilization of special knowledge, skills and abilities to implement inclusive education, active professional position and the need for professional activity, full-fledged education and upbringing of children in accordance with their capabilities in an inclusive educational environment.

A number of problematic issues are outlined and ways to solve them are suggested. It is concluded that the readiness of future educators for inclusive education of children in preschool education will be formed at the highest level, taking into account the uniqueness and specifics of work in an inclusive educational environment in the process of learning in higher education. Emphasis is placed on the need to study the integrative characteristics of teachers, including their readiness to organize and implement inclusive preschool education, adequate to the educational needs of all categories of children, especially those with special educational needs.

Further scientific research may be associated with the development and conduct of various trainings, workshops, etc. measures to provide specialized comprehensive propaedeutic theoretical and practical assistance to specialists in correctional pedagogy, speech therapy, special and pedagogical psychology, etc. highly specialized specialists who will provide training for future educators who are oriented to work in an inclusive educational environment, ready and able to apply an individual and differentiated approach to teaching children with different abilities and take into account this diversity in the pedagogical approach to each child.

Key words: *readiness, future educators, inclusive education, inclusive educational environment, children with special educational needs.*

УДК 377.3

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.18>

Соснова М. А.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано використання сучасних педагогічних технологій навчання, що ґрунтуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій. Модернізація педагогічної освіти сьогодні пов'язується саме із запровадженням різних видів мережеских систем, які дають змогу об'єднувати інформаційні ресурси, створювати освітній простір, що сприяє розвитку конкурентоспроможності педагогічних працівників. Зазначається, що застосування сучасних інформаційних технологій дає можливість створення якісного нового інформаційного освітнього середовища, середовища без кордонів із можливістю побудови системи електронного навчання.

У статті акцентується увага на тому, що комп'ютер є універсальним засобом навчання та дозволяє формувати у здобувачів освіти знання, вміння і навички, розвивати особистість здобувача освіти, задовольняти її пізнавальні інтереси. Використання інформаційних технологій у закладах освіти змінює роль викладача та здобувачів освіти та їх відносини.

Кожен здобувач освіти дотримується індивідуальної траєкторії навчання, зі своїм, саме йому необхідним рівнем допомоги, темпом роботи, з відповідним обсягом матеріалу. Через індивідуалізацію навчання за допомогою інформаційних технологій здійснюється перехід до диференціації. Також у разі ефективного використання інформаційних технологій відбуваються зміни у системі мотивації здобувачів освіти.

У статті зазначається, що впровадження в освітній процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, створення інформаційно-освітнього середовища надає можливість впровадити електронне, мобільне навчання та здійснювати навчання дорослих за змішаною моделлю. Це відкриває широкі можливості навчання протягом усього життя.

Ключові слова: *сучасні педагогічні технології, педагогічні інновації, фундаменталізація навчання, інформаційно-комунікаційні технології, інтеграція вищої освіти, професійна підготовка.*

Серед нових напрямів у дидактиці та методиці навчання здобувачів вищої освіти на особливу увагу заслуговує проблема застосування ефективних освітніх технологій. Велика кількість наукових досліджень, спеціальних періодичних видань, полеміка навколо цієї проблеми свідчать про те, що цей напрям досліджень являє собою галузь сучасної дидактики, що інтенсивно розвивається.

Сучасний рівень розвитку суспільства вимагає високоосвічених фахівців, людей творчих, здатних до вільного мислення. Це ставить перед сучасною педагогікою завдання знайти способи формування

конкурентоспроможної особистості. В останні десятиліття це завдання успішно вирішується за допомогою розроблення та впровадження в освітній процес різних педагогічних технологій [2]. Рациональне застосування інформаційних технологій дає унікальний шанс за відносно короткий проміжок часу вирішити проблему забезпечення якісної підготовки фахівців із вищою освітою [3].

Нові економічні та соціальні реалії вимагають формування нових ключових компетентностей особистості – професійних, соціальних та інформаційних. В інформаційному суспільстві зростає потреба вдосконалення професійної компетентності. Стратегічним завданням і пріоритетним напрямом державної політики в галузі педагогічної освіти є удосконалення компетентності, створення умов для реалізації індивідуальних освітніх маршрутів із метою професійного розвитку на основі використання інноваційних форм і методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблемі інноваційного підходу присвячені дослідження вчених, діяльність яких спрямована на формування якісно нових, альтернативних компетентностей і педагогічних систем. Проблема змісту освіти присвячені дослідження Ю. Бабанського, С. Гончаренка, В. Безпалька, Н. Ничкало; оптимізації освітньо-виховного процесу – Б. Дегтярьова, А. Зільберштейна, В. Максименка, І. Федоренка; методів навчання – В. Зяткіна, В. Корнева, Л. Момот, В. Онищука, Є. Петухова; використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі – В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, І. Захарової, Н. Морзе, Є. Полат, І. Роберт, І. Трайнева. Упровадження інтерактивних технологій навчання розглядали В. Котов, Х. Лійметс, О. Пехота, О. Пометун, О. Савченко, Л. Тарасенко. Розробленню та впровадженню педагогічних технологій присвячені дослідження сучасних педагогів В. Безпалька, М. Кларіна, Н. Кузьміної, Б. Ліхачова, В. Монахова, Г. Селевка; проблему використання інноваційних методів навчання розглядали О. Арламов, М. Бурчак, І. Дичківська, В. Загв'язинський, О. Зінченко, А. Нісімчук, Л. Новікова, О. Пехота. У працях цих науковців значна увага приділяється теоретичному аспекту розроблення інноваційних технологій у закладах вищої освіти та визначення їх ефективності в умовах інформатизації суспільства.

Поняття «педагогічна технологія» означає спрямованість педагогічних досліджень на радикальне вдосконалення діяльності, підвищення її результативності (в сенсі гарантованого досягнення мети), інтенсивності, інструментальності, технічної озброєності.

Інтегруючи думки вчених, В.А. Сластьонін наводить такі характеристики педагогічної технології, як: системність, концептуальність, науковість, інтегративність, гарантованість результату, відтворюваність і можливість тиражування та перенесення в нові умови, ефективність і якість навчання, алгоритмічність, оптимальність.

При цьому В.А. Сластьонін вважає, що цей набір характеристик «педагогічної технології» не є безперечним і виокремлює як її інтегруючу ознаку – законодоцільність. З урахуванням цієї позиції педагогічна технологія визначається ним як педагогічна діяльність, що максимально реалізовує закони навчання, виховання та розвитку особистості, а тому забезпечує його кінцеві результати. Чим повніше досягнуті й реалізовані педагогом ці закони, тим вища гарантія результату.

Під фундаменталізацією змісту освіти сучасні науковці розуміють об'єднання програмного матеріалу навколо фундаментальних ідей, законів, понять конкретної науки (Б. Будний, Н. Гладушина, С. Гончаренко, В. Ільченко, В. Кравченко, К. Колін, О. Проказа, С. Семеріков, М. Швецький та інші). Під фундаментальними розуміють поняття, які визначають структуру моделі реальної дійсності. До них дослідники відносять поняття, що відображають фундаментальні властивості природи та суспільства і водночас є універсальними засобами пізнання, а також ті, що дають інформацію про найбільш загальні властивості матерії. До характерних рис фундаментальних понять відносять: системність, формування протягом тривалого періоду; проміжний статус між природничими та філософськими.

Мета статті полягає в описі та характеристиці впливу педагогічних технологій на ефективність фундаменталізації навчання.

Зростання обсягу інформації, інтеграція вищої освіти України до загальноєвропейського освітнього простору приводять до перегляду моделі підготовки фахівців, здатних конкурувати на ринку праці. Поява нових стандартів вищої освіти на основі компетентнісного, студентоцентрованого підходів створює умови для наближення фундаментальної освіти до потреб та вимог ринку праці, подальшого розвитку освітніх технологій та системи освіти загалом. Сьогодні кожен викладач шукає найбільш ефективні шляхи удосконалення освітнього процесу, підвищення зацікавленості здобувачів освіти завдяки формуванню рівня професійної компетентності та зростання успішності. У сучасних умовах одним із стратегічних завдань модернізації вищої освіти є формування нової парадигми, в основу якої покладено розроблення та використання у освітньому процесі майбутніх викладачів інформаційних технологій.

У сучасному світі інформаційні технології стають основним засобом досягнення найбільш пріоритетних освітніх цілей. Нові інформаційні технології нині безпосередньо пов'язані з використанням комп'ютерів у процесі навчання. Незважаючи на актуальність інформатизації освіти, нинішній її стан є лише задовільним. Раніше все впиралося в рішення, зумовлені обмеженими ресурсами обчислювальних засобів, що використовуються для розвитку інформаційних технологій навчання, з одного боку, та несприйняттям системи «викладач – здобувач освіти» інформаційних навчальних систем – з іншого. Насильницьке запровадження інформатизації освіти в професійну підготовку сприймалося системою «викладач – здобувач освіти» як

імплантація стороннього тіла. В останні роки ця парадигма змінилась. Поява персональних комп'ютерів, а потім і зростання їх застосування, поява інтерфейсу користувача та мережі Internet відродили інтерес як розробників, так і викладачів та здобувачів освіти до роботи з інформаційними навчальними системами. Фундаменталізація навчання виступає насамперед інструментом стабілізації змісту навчання засобами, адекватними предметній галузі навчання в умовах швидких темпів її розвитку.

Під терміном «фундаменталізація» науковці, зокрема С. Семеріков, О. Теплицький, розуміють істотне підвищення якості освіти й освітнього рівня людей шляхом відповідної зміни змісту дисциплін, що вивчаються, і методології навчального процесу. Вона може досягатися різними шляхами, у тому числі зміною співвідношення між прагматичною і загальнокультурною частинами освіти усіх рівнів, при цьому пріоритетними стають проблеми загальної та професійної культури фахівця, формування у нього наукових форм системного мислення; зміною змісту і методології навчального процесу, зміщенням акцентів з практичної підготовки фахівця на вивчення фундаментальних законів природи і суспільства, розроблення принципово нових навчальних курсів, орієнтованих на формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про наукову картину світу, системного рівня її пізнання. Забезпечення пріоритетності інформаційних компонент у перспективній системі освіти фахівців, які будуть жити і працювати в інформаційному суспільстві, де найважливішу роль відіграють фундаментальні знання про інформаційні процеси в природі та суспільстві, новітні інформаційні технології, які нині широко впроваджуються в усі сфери професійної діяльності, зокрема педагогічної (наприклад, дистанційне навчання, яке передбачає формування інтрасередовища, електронних бібліотек, розроблення авторських сайтів, електронних курсів, підручників, навчально-методичних посібників, тьютерську підтримку тощо). У системі випереджальної освіти значна частина навчального часу має відводитися для засвоєння сучасних фундаментальних знань, процесів і технологій, інформація про які повинна надходити різними каналами взаємодії з системою науки, банками даних і знань, науково-технічної інформації.

Модернізація педагогічної освіти сьогодні пов'язується саме із запровадженням різних видів мережевих систем, які дають змогу об'єднувати інформаційні ресурси, створювати освітній простір, що сприяє розвитку конкурентоспроможності педагогічних працівників.

Особливе місце в контексті фундаменталізації навчання посідають інформаційно-комунікаційні технології навчання, що передбачають також комп'ютерні навчальні технології. Ці технології забезпечують формалізацію знань, продуктивне застосування методів математичного моделювання, системність процесу навчальної та навчально-дослідної діяльності під час вивчення різних явищ і процесів навколишнього світу, взаємодію між технікою та педагогічними дисциплінами. На основі нових інформаційних та комп'ютерних технологій створюються засоби підтримки освітнього процесу, зокрема довідкові, текстові, графічні матеріали, інформаційно-довідкові системи, тренажери.

Під терміном «фундаменталізація інформатичної освіти» будемо розуміти діяльність всіх суб'єктів освітнього процесу, спрямовану на підвищення якості фундаментальної підготовки здобувача освіти, його системоутворюючих та інваріантних знань і вмінь, що надають можливість сформувати якості мислення, необхідні для повноцінної діяльності в інформаційному суспільстві, для динамічної адаптації людини до цього суспільства, для формування внутрішньої потреби в безперервному саморозвитку та самоосвіти за рахунок відповідних змін змісту навчальних дисциплін та методології реалізації навчального процесу.

Основними напрямками фундаменталізації інформатичної освіти є:

- 1) математизація змісту навчання та розвиток алгоритмічного компонента діяльності, центральними поняттями якої стають алгоритм і комп'ютер;
- 2) інформаційне моделювання, центральними поняттями якого стають інформація та дані, інформаційні процеси та моделі.

Досягнення цілі фундаменталізації інформатичної освіти можливе через організовану цілеспрямовану педагогічну діяльність учасників освітнього процесу, що забезпечує реалізацію функцій фундаменталізації освіти:

- опанування методологічно важливими та інваріантними знаннями з довгим терміном життя, необхідними для професійної діяльності фахівця в галузі інформаційних технологій (методологічна функція);
- тісний зв'язок інформатичної освіти із професійною практичною діяльністю (професійно-орієнтувальна функція);
- розвиток пізнавальної активності та самостійності здобувачів освіти (розвивальна функція);
- розвиток методичних систем навчання інформатичних дисциплін з урахуванням перспектив розвитку «економіки знань» та інформаційного суспільства (прогностична функція);
- системність засвоєння інформатичних дисциплін на основі глибокого розуміння сучасних проблем інформатики і комп'ютерної техніки (інтегративна функція).

Комп'ютер є універсальним засобом навчання, він дозволяє формувати у здобувачів освіти знання, вміння і навички, розвивати особистість здобувача освіти, задовольняти її пізнавальні інтереси. Використання інформаційних технологій у закладах освіти змінює роль викладача та здобувачів освіти та їх відносини. Викладач перестає бути для здобувачів освіти джерелом первинної інформації. Питання, де взяти ту чи іншу інформацію, замінюється питанням, як і скільки даних можуть сприйняти та засвоїти здобувачі

освіти. Застосування інформаційних технологій вносить зміни у систему взаємозв'язків між викладачем та здобувачами освіти, між здобувачами освіти та здобувачами освіти. Ресурси ІКТ забезпечують необмежені можливості для самостійної та спільної творчої діяльності здобувачів освіти та викладача. Він перетворюється на співучасника продуктивної діяльності своїх здобувачів освіти. Тепер його основне завдання – спрямовувати розвиток особистості здобувачів освіти, підтримувати творчий пошук, створювати ситуацію успіху та організовувати їх колективну працю [5].

Технологія навчання має власну теорію, нерозривно пов'язану з освітньою практикою; дозволяє вибрати як провідний напрям цієї роботи зіставлення результатів, отриманих у світовій практиці ефективного навчання здобувачів освіти, із практикою вітчизняної системи освіти [6]. Використання ефективних технологій навчання здобувачів освіти у ЗВО є вимогою часу та соціальним замовленням. Творче застосування освітніх технологій, безсумнівно, дозволить суттєво покращити якість педагогічного процесу.

Інформатизація вищої освіти – це реалізація комплексу заходів, спрямованих на підвищення рівня підготовки фахівців шляхом розширення сфери використання обчислювальної техніки та комп'ютерних технологій у навчальній та науково-дослідній роботі, в управлінні освітнім процесом. В основі інформаційної технології лежить педагогічна технологія – це структурована система дій, операцій та процедур, що забезпечують діагностований та гарантований результат у умовах, що швидко змінюються.

У технологічному підході до освітнього процесу виділяються:

- 1) постановка цілей та їхнє максимальне уточнення з орієнтацією на досягнення результатів;
- 2) профіль змісту;
- 3) постановка матеріалів та організація всього ходу освітнього процесу відповідно до навчальних цілей;
- 4) оцінка поточних результатів;
- 5) корекція компонентів освітнього процесу, що спрямована на досягнення мети;
- 6) оцінка результатів та нове цілепокладання.

Технологія навчання визначається як сукупність дій щодо відбору та визначення порядку та послідовності використання дидактичних засобів, організації форм та методів навчання. Інформатизація створює додаткові можливості для стимулювання у здобувачів освіти творчого мислення, посилює значущість їхньої самостійної роботи, спрощуються контроль та самоконтроль самостійної роботи. Підвищується рівень індивідуальної роботи викладача, змінюється співвідношення між інтелектуальною та професійною складовими у навчальній роботі [2].

Під час використання інформаційних технологій в освітньому процесі необхідно, як свідчать дослідження, ставити та реалізовувати загальнодидактичні завдання:

- формувати навички раціональної організації навчальної праці;
- розширювати інтерес до предмета, що вивчається;
- цілеспрямовано формувати узагальнені прийоми розумової діяльності;
- розвивати самостійність здобувачів освіти;
- готувати здобувачів освіти до творчої діяльності;
- формувати вміння користуватися здобутими знаннями та розширювати ці вміння за рахунок самостійного опрацювання [6].

Застосування інформаційних технологій в освітній діяльності визначило важливий принцип навчання – принцип індивідуалізації. Кожен здобувач освіти дотримується індивідуальної траєкторії навчання, зі своїм, саме йому необхідним рівнем допомоги, темпом роботи, із відповідним обсягом матеріалу. Через індивідуалізацію навчання за допомогою інформаційних технологій здійснюється перехід до диференціації. Також при ефективному використанні інформаційних технологій відбуваються зміни у системі мотивації здобувачів освіти.

Доцільність використання інформаційних технологій в освітньому процесі визначається і тим, що найбільш ефективно реалізуються такі дидактичні принципи, як науковість, доступність, наочність, свідомість, активність здобувачів освіти, індивідуальний підхід до навчання.

За відсутності комплексних досліджень взаємовідносин системи «викладач – здобувач освіти» та системою інформаційних технологій можна висунути гіпотезу, що система «викладач – здобувач освіти» готова до сприйняття інформаційних технологій, причому основними стимулами підвищення готовності цієї системи є:

- доступні інформаційні технології з урахуванням можливостей використання інновацій здобувачами освіти у процесі навчання;
- методика використання електронних ресурсів для забезпечення процесу професійної підготовки навчальним матеріалом;
- рекомендації з роботи в асинхронному режимі;
- заходи, спрямовані на орієнтацію здобувачів освіти на самостійне навчання та саморозвиток;
- розроблення віртуального освітнього середовища за допомогою освітніх платформ.

Навчання через використання інформаційних технологій – навчання, що може у разі необхідності замінити викладача, тобто бути незалежним. Найефективніше застосування інформаційних технологій в освітньому процесі досягається при використанні інформаційних та демонстраційних програм, моделюючих програм, що забезпечують інтерактивну взаємодію роботи здобувачів освіти з комп'ютером [4].

Якісно новими характеристиками таких освітніх інформаційно-комунікаційних мережевих систем є: орієнтація на потреби професійної діяльності педагога, серед яких пріоритетною є потреба у неперервному самовдосконаленні та самореалізації; доступність і відкритість будь-якої форми дистанційного підвищення кваліфікації для педагога, за умови достатнього рівня володіння ним інформаційно-комунікаційними технологіями; гнучкість інформаційно-комунікаційної мережевої системи, її швидке реагування на освітній попит педагогічних працівників, врахування різних темпів навчання; інтеграція формальних і неформальних видів освіти, створення цілісного освітнього поля для навчання, самоосвіти та взаємонавчання викладачів; широке використання інноваційних технологій на будь-якому етапі професійної діяльності педагогічних працівників.

Ключовими складниками професійної компетентності викладачів, що є підґрунтям його творчої самореалізації і саморозвитку в рамках фундаменталізації навчання у закладах вищої освіти, є володіння системою фундаментального предметного і методологічного знання; здатність до теоретико-методологічного осмислення сучасних концепцій фундаменталізації вищої освіти, її дидактичних моделей, до вироблення власної професійної позиції зі здійснення фундаменталізації навчання здобувачів освіти; ціннісна орієнтація на творчу самореалізацію і саморозвиток у контексті фундаменталізації навчання здобувачів освіти; володіння загальнонауковими та професійно-педагогічними методами пізнання; здатність до взаємодії зі здобувачами освіти [8].

Отже, сучасні технології, в яких традиційне навчання поступається місцем інтерактивній взаємодії, де здобувач освіти навчився мислити, обирати правильний шлях для розв'язання професійних завдань, сприяють формуванню у здобувачів освіти компетентностей, що дуже потрібні у сучасному світі: думати, розуміти сутність речей, осмислювати ідеї, концепції і вміти знаходити необхідну інформацію, тлумачити її, застосувати за конкретних умов.

Висновки. Кінець XX і початок XXI століття – час створення продуктивних педагогічних технологій, що є ефективними у процесі професійної підготовки здобувачів освіти. Інформаційні технології займають провідне становище у класифікації технологій навчання, тому що інформатизація створює додаткові можливості для стимулювання у здобувачів освіти творчого мислення, посилює значущість їхньої самостійної роботи.

Використана література:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України : [гол. ред. В.Г. Кремень] . К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Іванова О. Підвищення інформаційно-комп'ютерної компетентності педагогів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. № 2. С. 22–30.
3. Інформаційно-комунікаційні технології та їх роль в освітньому процесі. URL: <http://osvita.ua/school/technol/6804> (дата звернення: 29.10.2021)
4. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : термінологічний словник. Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2009. 260 с.
5. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи : інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. центр НЛУ, 2009. 380 с.
6. Маслюк Ю.А. Проблеми використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчальній діяльності. *Інновації в освіті*. 2006. № 1. С. 117–123.
7. Степікова Т.В. Соціальне партнерство – НОУ–ХАУ чи реальність. *Профтехосвіта*. 2009. № 5. С. 29–31.
8. Шатковська Г.І. Педагогічні технології фундаменталізації навчання. *Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. Випуск 22. 2011. С. 193–196.

References:

1. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education] / Akad. ped. nauk Ukrainy : [hol. red. V.H. Kremen] (2008). Kyiv: Yurinkom Inter. 1040 s. [in Ukrainian]
2. Ivanova O. (2010) Pidvyshchennia informatsiino-kompiuternoї kompetentnosti pedahohiv. [Increasing the information and computer competence of teachers]. *Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu*. 2010. № 2. S. 22–30. [in Ukrainian]
3. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii ta yikh rol v osvitnomu protsesi. [Information and communication technologies and their role in the educational process]. URL: <http://osvita.ua/school/technol/6804> (data zvernennia: 29.10.2021) [in Ukrainian]
4. Kademiia M. Yu. (2009) Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii navchannia. [Information and communication technologies of education]. Lviv : Vyd-vo «SPOLOM». 260 s. [in Ukrainian]
5. Koval T.I. (2009) Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly : informatsiini tekhnolohii u pedahohichnii diialnost. [Training of teachers of higher education: information technologies in pedagogical activity]. Kyiv : Vyd. tsentr NLU, 2009. 380 s. [in Ukrainian]
6. Masliuk Yu.A. (2006) Problemy vykorystannia informatsiinykh ta komunikatsiinykh tekhnolohii u navchalnii diialnosti. [Problems of using information and communication technologies in educational activities Innovations in education]. *Innovatsii v osviti*. № 1. S. 117–123. [in Ukrainian]
7. Stepikova T.V. (2009) Sotsialne partnerstvo – NOU-KhAU chy realnist. [Social partnership – KNOW-HOW or reality]. *Proftekhosvita*. № 5. S. 29–31. [in Ukrainian]
8. Shatkovska H.I. (2011) Pedahohichni tekhnolohii fundamentalizatsii navchannia. [Pedagogical technologies for the fundamentalization of learning]. *Seriia «Pedahohika, sotsialna robota»*. Vypusk 22. S. 193–196. [in Ukrainian]

Sosnova M. A. Pedagogical technologies of fundamentalization of learning

The article analyzes the use of modern pedagogical teaching technologies based on the use of information and communication technologies. The modernization of pedagogical education today is associated precisely with the introduction of various types of network systems that allow combining information resources, creating an educational space, which contributes to the development of the competitiveness of teachers. It is noted that the use of modern information technologies makes it possible to create a high-quality new information environment, an environment without borders with the possibility of building an e-learning system.

The article focuses on the fact that the computer is a universal means of teaching and allows the formation of both knowledge, skills and abilities among applicants for education, as well as the development of the personality of the applicant for education, to satisfy his cognitive interests. The use of information technology in educational institutions is changing the role of the teacher and education seekers and their relationship.

The use of information technology in educational activities has determined the fundamental principle of teaching – the principle of individualization. Each applicant for education follows an individual trajectory of training, with his own level of assistance that is necessary for him, the pace of work, with the appropriate amount of material. Through the individualization of learning through information technology, the transition to differentiation is carried out. Also, with the effective use of information technology, there are changes in the system of motivation for applicants for education.

The article notes that the introduction of modern information and communication technologies into the educational process, the creation of an information and educational environment allows the introduction of electronic, mobile learning and the implementation of adult education on a mixed model. This, in turn, opens up great opportunities for lifelong learning.

Key words: modern pedagogical technologies, pedagogical innovations, fundamentalization of education, information and communication technologies, integration of higher education, professional training.

UDC 378.78

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.19>

Stukalo O. A.

PROFESSIONAL CULTURE IN THE CONTEXT OF FUTURE VETERINARIANS TRAINING¹

The article is devoted to the problem of forming the professional culture of future veterinarians in the process of their professional training in the system of higher education. The essence of professional culture of future veterinarians and its importance for effective implementation of professional functions are substantiated. It is established that the formation of professional culture of future veterinarians is the result of their professional training, which has a certain content, forms and methods of educational activities. It is proved that the formation of professional culture of future veterinarians is a purposeful process that involves the impact on the student's personality. This effect is carried out in an integrated way through the motivational, cognitive, active sleep spheres of future veterinarians.

Training of future veterinarians is a component of professional education and is aimed at providing specialists with a certain level of professional skills, the formation of their relevant professional qualities with a clear development of the general culture of the individual. The task of agricultural educational institutions is that future veterinarians have mastered a specific amount of knowledge needed to work in the chosen specialty, and understand the ways to further develop their professional activities, be able to actively and effectively influence this process. In this aspect, we can talk about professional culture, i.e. the compliance of behaviour, speech, listening, and speech in professional activities to generally accepted norms and principles, especially moral, as well as the requirements for this profession.

The professional culture of a future veterinarian is not only the sum of professional knowledge, skills and abilities, but also part of the general spiritual culture, which is manifested in professional competence, readiness to analyze and evaluate professional problems, independent decision making, communication skills, self-development, continuous professional self-improvement. Forming the professional culture of future veterinarians is a process of inseparable connection between teacher and students on the basis of humanism, creativity and the search for new goals and objectives, the solution of which increases the motivation of future professionals to reach new heights in their professional activities.

Key words: future veterinarians, culture, professional culture, professional skill, professional training.

Modern society is in great need of highly educated professionals. Particular attention is paid to the training of future veterinarians, as the further development of civilization is impossible without qualified, morally established veterinarians. The development of a future specialist in the field of veterinary medicine directly depends on the formation of significant personal qualities, mastery of scientific professional knowledge, skills and abilities necessary for the performance of professional duties. That is why the important task of a higher educational institution is not only the professional training of a modern specialist, which involves mastering scientific knowledge, skills, abilities, but also the spiritual and moral development of the student's personality. One of the key components of this process is the formation of professional culture.

¹ Статтю подано мовою оригіналу.